

Miljoonan asukkaan seutukaupungit uskovat yhteistyöhön ja tulevaisuuteen!

Seutukaupungit ovat elinvoimaisia alueensa keskuksia, miljoonan suomalaisen ja 60.000 yrityksen kotipaikkoja. Seutukaupungit kattavat koko maan, muodostavat Suomen palvelurakenteen perustan ja ovat teollisen Suomen ydin. Koko valtakunnan talouden näkökulmasta merkittävät vientiteollisuuden toimijat ovat löytäneet sijoittumispaikkansa eri puolilla maata sijaitsevista seutukaupungeista. Seutukaupunkeihin on viime vuosina toteutettu useampia miljardiluokan investointeja ja lisää on suunnitteilla.

21.5.2018 on julkaistu MDI:n (Timo Aro) seutukaupunkien tilauksesta toteuttama tilastoanalyysi 55 seutukaupungista. Analyysi tuo selkeästi esille seutukaupunkien vahvuksien ja heikkouksien moninaisuuden. Elinvoima syntyy pääosin kaupunkien omasta kehittämisestä ja tahdosta toimia kuntalaisien hyvinvoinnin edistäjinä. Tämä vahva omaehtoinen kehittäminen tarvitsee kuitenkin tuekseen myös kansallisia toimenpiteitä sekä seutukaupungeista löytyvän potentiaalin tunnistamista myös valtakunnallisella tasolla.

SEUTUKAUPUNKIEN MENESTYMISEN AVAINASANA ON YHTEISTYÖ

Seutukaupunkien olemassaolon perusta on yhteistyön syventäminen ja kyky yhteistyöhön vastakkainasetteluja välttämällä. Yhteistyötä tarvitaan toisten seutukaupunkien, valtion,

muodostuvien maakuntien, maakuntakeskusten ja oman seudun kuntien sekä tietysti yrityselämän kanssa. Seutukaupungit haluavatkin haastaa itseään, muita kuntia, maakuntia ja valtiota syventämään luottamuksellista yhteistyötä.

OSAAVAN TYÖVOIMAN VARMISTAMINEN YRITYKSILLE

Seutukaupunkien moninaisuuden lisäksi Aron tilastoanalyysi nostaa vahvasti kaikkia seutukaupunkeja yhdistäväksi menestyksen edellytykseksi koulutuksen. Seutukaupungeissa avainasemassa ovat ammatillinen koulutus ja yritysten välinen ”toisen asteen” yhteys. Yhteistyössä korkeamman asteen kouluyksiköiden kanssa teemme yrityksiä palvelevaa tutkimus- ja innovaatiotyötä.

Yrityselämän kehittäminen on kaiken kehityksen moottori. Yritykset tarvitsevat osaavaa työvoimaa. Koulutuksella pitää pystyä vastaamaan nopeasti muuttuvaan työvoimatarpeeseen mm. nykyistä lyhyempikestoisilla lisä-, täydennys- ja muuntokoulutuksilla. Tulevaisuudessa oppiminen tapahtuu yhä enemmän yrityksissä. 60.000 yrityksen seutukaupungit ovat oikea alusta erilaisille kehittämistoimille, joissa focus on yhteistyön tiivistäminen kaupunkien, koulutuksenjärjestäjien ja yritysten välillä, kirkkaana tavoitteena yritysten tarvitseman työvoiman turvaaminen.

VALMISTEILLA OLEVA SEUTUKAUPUNKI-OHJELMA NÄHDÄÄN MERKITTÄVÄNÄ ASKELEENA YHTEISTYÖN PARANTAMISEKSI

Vallitseva megatrendi on kaupungistuminen, joka Suomessa tarkoittaa väestön kasautumista harvoin keskuksiin. Valmistella on useita kaupunkipoliittisia ohjelmia ja viimeksi EK julkaisi raportin ”Kaupungit kasvavat -miten käy muun Suomen?” Tähän monimuotoiseen kaupunkipoliittiseen keskusteluun osallistumme yli hallitus-

kauden ulottuvalla seutukaupunkiohjelmalla, jota ministeri Vehviläisen johdolla valmistelemme. Seutukaupunkien edellytyksiä kehittää elinvoimaansa ja kykyä vastata yritysten vaatimuksiin myös tulevaisuudessa on turvattava osana monimuotoista kaupunkipoliittikkaa. Miljoonan asukkaan ja kymmenien tuhansien yritysten seutukaupungit ovat koko Suomen asia! •

Seutukaupunkiverkosto

Seutukaupunkiyhteistyöllä syntyi ainutlaatuinen tuotekorttiluettelo Meriteollisuudelle

Seutukaupunkien yhteistyö on poikannut ainutlaatuisen tuotekorttiluettelon, jossa 93 meriteollisuudesta kiinnostunutta yritystä eri puolilta Suomea kertoo osaamisestaan.

Tuotekorttiluettelo koottiin Meriteollisuus ry:n toivomuksesta. Alalla kaivataan kipeästi uusia tekijöitä ja yhteistyökumppaneita, sillä meriteollisuuden tilauskanta on nyt historiallinen suuri.

Tuotekorttiluettelosta on tehty sekä painettu että nettiversio, ja se on käännetty myös englanniksi. Luettelon kokoaminen on ollut suuri yhteinen voimanponnistus: se on koottu yhteistyössä Seutukaupunkien yrityspalveluiden kanssa. Pääarkkitehtina on toiminut SEUTU-ohjelman projektipäällikkö Paavo Laaksonen.

Tuotekorttiluettelo julkaistiin Turussa 16.-17.5. järjestettyjen NaviGate-messujen yhteydessä, jossa oli myös seutukaupunkien yhteinen osasto. Seutukaupunkiosastolla oli 13 yritystä kymmenestä seutukaupungista. •

Linkki Meriteollisuus ry:n sivuille ja tuotekortteihin:
<https://meriteollisuus.teknologiateollisuus.fi/fi/uutiset/meriteollisuus-kiinnostaa-tuotekorttiluettelossa-kaikkiaan-93-yritysta>

Tuotekorttien keräys sekä seutukaupunkianalyysin toteutus ovat osa seutukaupunkien elinkeinotoiminnan kehittämistä ja uudistamista tukevaa SEUTU-ohjelmaa. Ohjelman taustalla on seutukaupunkiverkosto ja ohjelma on puoliaksi TEM:n ja puoliaksi seutukaupunkien rahoittama. Lisätietoja ohjelmasta ja sen toiminnasta saat www.seutuohjelma.fi

YHTEYSTIEDOT

WWW.KUNTALIITTO.FI/SEUTUKAUPUNGIT

Puheenjohtaja: kj. Jyrki Peltomaa, Huittinen

Koordinaattori: Antti Kuopila, Kuntaliitto

LISÄTIETOJA SEUTU-OHJELMASTA

WWW.SEUTUOHJELMA.FI

projektipäällikkö Paavo Laaksonen

paavo.laaksonen@suupohja.fi • puh. 040 653 1913

#seutukaupungit

T55 seutukaupunkianalyysi

Seutukaupunkianalyysin toteutuksesta on vastannut Timo Aro, MDI

Keväällä 2018 tehdyssä seutukaupunkianalyysissä on laadittu tilastoanalyysi kaikista Suomen 55 seutukaupungista. Analyysissä on huomioitu kaupunkien kansallinen rooli, merkitys ja asema sekä hallituksen seutukaupunkiohjelman tavoitteet. Seutukaupungit ovat monimuotoinen joukko kaupunkeja, joilla on runsaasti sekä yhteisiä että erottavia tekijöitä. Kaupungit ovat vaa'ankieli-asemassa: niiden elinvoiman ja menestyksen kautta ratkeaa pitkälti alueellisesti tasapainoinen kehitys.

Jokaisesta seutukaupungista on kerätty tilastollinen data-aineisto, joka on jäsenneilty kahden indeksiin*: elinvoimaan ja vetovoimaan. Tavoitteena on ollut käyttää muuttujia, joiden

perusteella voidaan tehdä samanaikaisesti päätelmiä kaupunkien menneestä kehityksestä ja oletuksia tulevasta kehityksestä. Seutukaupunkianalyysissä kaupunkien elin- ja vetovoimaa tarkastellaan kokonaisvaltaisesti useamman teeman, muuttujan sekä 2010-luvun kehityksen perusteella. Jokaisesta muuttujasta on tehty oma havainnollistava kartta. Lopuksi on määritelty kaikkien seutukaupunkien positio suhteessa toisiinsa summapisteidellä avulla, jotka on laskettu muuttujakohtaisen sijoitusten perusteella.

Elinvoimaindeksin tulosten perusteella seutukaupunkien elinvoimaa ja samalla mainekuvaa rapauttaa kaksi olennaista tekijää: negatiivinen väestö- ja työpaikkakehitys. Väestökehityksen kehitysura on kaupungista riippuen

pääosin joko maltillisesti tai nopeasti supistuva. Tulevaisuuden avoin kysymysmerkki liittyykin seutukaupunkien heikkeneviin huoltosuhteisiin, jotka ovat jo nyt suuressa osassa seutukaupunkeja koko maan keskiarvoa heikompia. Toinen kriittinen haaste liittyy negatiiviseen työpaikkakehitykseen avoimella sektorilla ja seutukaupunkien kannalta tärkeällä teollisuuden toimialalla.

Edellä todettu aleneva väestökehitys tulee esiin alueiden muuttovetovoimassa myös vetovoimaindeksin tulosten mukaan. Osassa muuttovoittoisia seutukaupunkeja muuttotase kääntyisi jopa negatiiviseksi ilman maahanmuuttoa. Vetovoiman kannalta yksi seutukaupunkien kriittinen tekijä on opiskelijoiden ja koululaisten määrän aleneminen. Lisäk-

si kaikkien seutukaupunkien menestymisen suurimmat haasteet liittyvät sote-, maakunta- ja koulutusreformien ennakoimattomiin vaikutuksiin, demografiseen heikkouteen, alhaiseen vetovoimaisuuteen, valtion toimintojen keskittymiseen keskuskaupunkeihin ja kasvukeskuksiin sekä sijaintihaittaan. •

Seutukaupunkianalyysi löytyy: www.kuntaliitto.fi/seutukaupunkiseminaari2018

SEUTUKAUPUNKIANALYYSIN TOIMENPIDESUOSITUKSET:

- Avoin ja rehellinen tilannekuva:** seutukaupungit eivät ole yhtenäinen kokonaisuus eikä niitä siksi ole mahdollista kehittää yhdellä mallilla, vaan niiden erityispiirteet ja aluetyyppi on ensin tunnistettava.
- Kansallinen ohjelmallinen kehitys:** yksi korjauskeino tasapainoisempaan aluekehitykseen olisi menneiden hyvien mallien ja ohjelmien päivittäminen 2020-luvun nouseviin tarpeisiin.
- Valtion, alueiden ja kuntien rooli:** valtion roolina olisi toimivien puitteiden rakentaminen omaehtoiselle ja alhaalta ylös kumpuavalle kehittämiselle. Maakunnan tai keskuskaupunkien tehtävänä taas olisi aluekehittämisen rahoitusvälineiden koordinoiminen. Kaupungit, kunnat ja paikat olisivat tekemisen solmukohtia, joissa kehitys jatkossakin tapahtuu.
- Vyöhykkeistyminen ja käytäväkehitys:** tulevassa aluekehittämisessä korostuu käy-

tävä- ja vyöhykkeistämisen: seutukaupunkien on tavalla tai toisella kytkettyä näihin käytäviin sekä vyöhykkeisiin.

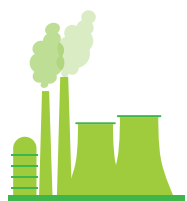
- Kasvun ja onnistumisen näkyväksi tekeminen:** seutukaupunkien on kyettävä jatkossa panostamaan nykyistä enemmän ja näkyvämmiin omaehtoiseen sekä muista riippumattomaan aktiivisuuteen, tekemiseen ja edunajamiseen.
- Toisen asteen yhteys:** ammatillisen toisen asteen koulutuksen merkitys oletettavasti korostuu edelleen tulevaisuudessa osaavan työvoiman saannissa varsinkin valmistavan tuotannon ja palvelualojen keskittymisissä. Kriittisin haaste liittyy työvoiman kohtaantoon.
- Seutukaupunkien yhteinen edun ajaminen:** seutukaupunkien on jatkettava yhteistyötä ja kehitettävä itseään verkostojen kautta. Jatkossa on kyettävä muodostamaan selkeämpiä kumppanuuksia vaikuttamisen tueksi.

ELINVOIMAINDEKSI	VETOVOIMAINDEKSI
1. Väestönlisäys (%)	1. Muuttovetovoima/1 000 as.
2. Avoimen sektorin työpaikkakehitys (%)	2. Nettopendelöinti/1 000 as.
3. Julkisen sektorin työpaikkakehitys (%)	3. Valmistuneet asunnot/10 000 as.
4. Teollisuuden toimialan työpaikkakehitys (%)	4. Vieraskielisten osuus
5. Työllisyysaste (%)	5. Opiskelijoiden ja koululaisten lkm/1 000 as.
6. Yrityskanta/1 000 as.	6. Joukkoliikennepysäkkien saavutettavuus
7. Taloudellinen huoltosuhde	7. MDI:n kuntakyselyn arvosana elinvoimapolitiikasta

* Tilastoanalyysin elinvoima- ja vetovoimaindeksissä on tarkasteltu 14 eri muuttujaa.

342 500
työpaikkoja

60 400 kpl
Yritysten toimipaikkoja

920 000
Asukasmäärä
Vaikutusalueella yli miljoona

SEUTUKAUPUNKIVERKOSTON KAUPUNGIT

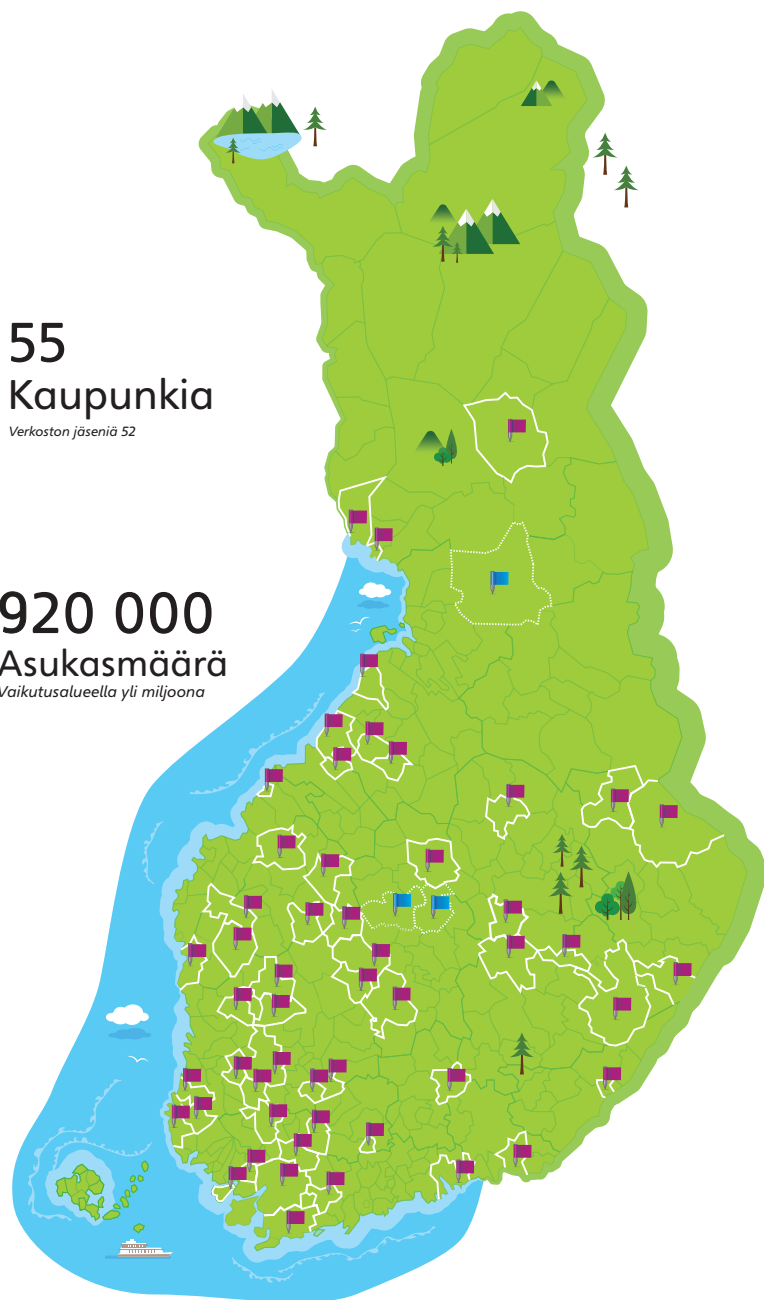
Akaa, Alajärvi, Alavus, Forssa, Hamina, Heinola, Huittinen, Iisalmi, Ikaalinen, Imatra, Jämsä, Kalajoki, Kankaanpää, Kannus, Kauhajoki, Kauhava, Kemi, Kemijärvi, Keuruu, Kitee, Kokemäki, Kristiinankaupunki, Kurikka, Laitila, Lieksa, Lohja, Loimaa, Loviisa, Mänttä-Vilppula, Nivala, Nurmes, Paimio, Parainen, Parkano, Pieksämäki, Pietarsaari, Raasepori, Rauma, Riihimäki, Salo, Sastamala, Savonlinna, Somero, Suonenjoki, Tornio, Uusikaupunki, Valkeakoski, Varkaus, Viitasaari, Ylivieska ja Ähtäri

EI VERKOSTOON KUULUVAT SEUTUKAUPUNGIT

Pudasjärvi, Saarijärvi, Äänekoski

SEUTUKAUPUNKI

- Seutunsa keskus, muttei maakuntakeskus
- Luontainen palvelujen, talousalueen ja elinvoiman keskus
- Maakuntakeskusten ulkopuolisen Suomen rakenteen selkäranka
- Elinkeinoelämänsä tunteva

55
Kaupunkia
Verkoston jäseniä 52